Bwyd Da a Symud

Bwyd Da a Symud: Cynllun Gweithredu i Gaerdydd a Bro Morgannwg (2024-2026)

Llunio'r lleoedd yr ydym yn **byw**, yn **gweithio** ac yn **chwarae** ynddynt.

Cyflwyniad

Mae'r cynllun gweithredu hwn yn disgrifio lle y byddwn yn canolbwyntio ein hymdrechion ar y cyd dros y ddwy flynedd nesaf. Mae'n seiliedig ar y Fframwaith Bwyd Da a Symud, a'i bedair thema allweddol: Amgylchedd Iach, Lleoliadau Iach, Pobl Iach ac Arweinyddiaeth a Galluogi Newid.

Rydym yn gwybod bod hon yn agenda fawr, ac mae llawer o gynlluniau a phrosiectau gwerthfawr eraill sydd hefyd yn cyfrannu at ein gweledigaeth: **'Gyda'n gilydd, byddwn yn creu amgylcheddau, lleoliadau a chyfleoedd i alluogi pawb yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg i gael bwyd da ac i symud'.**

Nid ydym eisiau i'r Cynllun Gweithredu hwn fod yn ddim ond disgrifiad o'r holl waith gwych sydd eisoes yn cyfrannu at hyn, fel y gwaith sy'n cael ei ysgogi drwy: ein Partneriaethau Bwyd, Strategaeth Fwyd Cyngor Caerdydd, Strategaeth Fwyd y Fro, Strategaeth Gweithgaredd Corfforol a Chwaraeon Caerdydd, Strategaeth Hamdden Bro Morgannwg, a llawer mwy. Fodd bynnag, lle ceir gorgyffwrdd a chyfatebiaeth rhwng y rhain a'r rhannau o'r system yr ydym wedi'u blaenoriaethu ar gyfer Bwyd Da a Symud, mae camau gweithredu wedi'u cynnwys.

Felly, mae'r camau gweithredu rydym wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gweithredu yn:

- Gamau gweithredu sy'n cyd-fynd â'r rhannau o'r system yr ydym wedi'u nodi fel rhai sydd angen eu newid
- Camau gweithredu sy'n cyd-fynd â rhannau o'r system lle y gallwn gael yr effaith fwyaf
- Camau gweithredu yr ydym wedi ymrwymo i gydweithio arnynt; gan wneud y mwyaf o'n hymdrechion
- Camau gweithredu a fydd yn cefnogi a galluogi newid y system

Yn olaf, drwy amrywiaeth o ddulliau, rydym yn anelu at sylwi ar, monitro, gwerthuso a deall y newid yr ydym yn ei ysgogi a'r effaith yr ydym yn ei chael. Bydd y dysgu ar y cyd hwn yn ein galluogi i fod yn ddeinamig a hyblyg. Byddwn yn addasu ein camau gweithredu lle y bo'n angenrheidiol fel rhan o arolwg parhaus, yn ogystal â drwy ddiweddaru ein Cynllun Gweithredu bob dwy flynedd.

Ein ffocws ar gyfer 2024-2026

Amgylchedd Iach					
Ein nod: Creu amgylchedd sy'n galluogi, yn cefnogi ac yn hyrwyddo cyfleoedd i gael bwyd da, ac sy'n ailgyflwyno symud i fywyd bob dydd					
	Blaenoriaeth y system	**Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni**	**Yr hyn y byddwn yn ei wneud**	**Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant**	**Pwy fydd yn arwain**
1	**Polisi a deddfwriaeth i gefnogi ac i alluogi pobl i symud, teithio'n llesol a chael bwyd da**	Ymgorffori bwyd da a symud yn y gwaith o ddylunio ein lleoedd, ein gofod a'n hadeiladau	Sicrhau bod pob Cynllun Datblygu Lleol (CDLl) a pholisïau strategol, lle y bo'n berthnasol, yn canolbwyntio ar fwyd da, symud/chwaraeon a chwarae.	• Polisïau wedi'u nodi • Tystiolaeth wedi'i chasglu • Polisïau wedi'u cryfhau a pholisïau newydd wedi'u datblygu • Datblygu a mabwysiadu Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer Chwarae (Caerdydd) • Datblygu cynlluniau creu lleoedd ar gyfer pob un o'r 4 tref ym Mro Morgannwg (y Fro)	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gydag Adran Gynllunio Caerdydd, Adran Gynllunio Bro Morgannwg, Tîm Dinasoedd Cyfeillgar i Blant Caerdydd
2		Lleihau nifer yr hysbysebion ar gyfer bwyd a diod nad ydynt yn iach	Datblygu a gweithredu polisïau Hysbysebu Iachach i gyfyngu ar hysbysebu bwyd sy'n uchel mewn Braster, Siwgr a Halen ar draws safleoedd ac asedau sy'n eiddo i ni/a reolir gennym; cael gwybodaeth gan gymunedau, pobl ifanc a rhanddeiliaid ehangach i hysbysu newidiadau i bolisi.	• Polisïau hysbysebu iachach wedi'u datblygu ac yn sail i drefniadau cytundebol • Yr hyn a ddysgwyd o'r gwerthusiad PHIRST wed'i rannu, llywio polisi	**Cyngor Caerdydd, Cyngor Bro Morgannwg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro** gyda thîm PHIRST
3		Gwneud y mwyaf o asedau cymunedol	Ymchwilio i'r potensial ar gyfer datblygu ceginau cymunedol a masnachol a gyd-ddefnyddir mewn lleoliadau a nodwyd ledled Bro Morgannwg.	• Astudiaeth Dichonoldeb o Geginau Cymunedol a Masnachol a gyd-ddefnyddir wedi'i chynnal • Argymhellion wedi'u llunio i fod yn sail i'r camau nesaf	**Partneriaeth Bwyd y Fro**

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
4	**Dylunio/ ail-ddylunio lleoedd, mannau ac adeiladau cymunedol sy'n galluogi pobl i symud a chael bwyd da**	Gwneud y mwyaf o asedau cymunedol (gan gynnwys ysgolion, canolfannau hamdden, caeau, parciau, ystafelloedd newid a chanolfannau cymunedol)	Datblygu dull strategol ar gyfer cyfleusterau a seilwaith yng Nghaerdydd sy'n galluogi cymunedau i fod yn egnïol. Dylanwadu ar gynlluniau ar gyfer cyfleusterau a seilwaith ym Mro Morgannwg sy'n cefnogi cymunedau i fod yn egnïol.	• Adolygu/ archwilio'r sefyllfa bresennol • Argymhellion wedi'u llunio i fod yn sail i'r camau nesaf • Dylanwadu ar gynlluniau	Caerdydd: **Grŵp Partneriaeth Symud Mwy** Bro Morgannwg: **y Tîm Hamdden a Pharciau**
5	**Seilwaith teithio llesol integredig a thrafnidiaeth gyhoeddus hygyrch a dibynadwy**	Cynyddu argaeledd, ansawdd a'r defnydd o deithio llesol (cerdded, olwynio, beicio, trafnidiaeth gyhoeddus)	Cydweithio i ddylunio cynlluniau teithio llesol a thrafnidiaeth gyhoeddus o ansawdd uchel. Sicrhau cyfatebiaeth rhwng patrymau cymudo a strategaethau a llwybrau teithio llesol.	• Datblygu cynlluniau teithio llesol gan ystyried yr effeithiau ar anghydraddoldebau ac iechyd • Cyflogwyr mawr yn cymryd rhan mewn trafodaethau ar strategaethau a llwybrau trafnidiaeth gyhoeddus a theithio llesol.	**Timau Trafnidiaeth Caerdydd a Bro Morgannwg, Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro a Gweithredwyr Trafnidiaeth**

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
6	**Mannau cyhoeddus hygyrch, cynhwysol a diogel er mwyn i bobl allu symud, chwarae a thyfu bwyd**	Gwella mynediad i fwyd da	Cynyddu cynhyrchiant bwyd lleol drwy ganfod tir a chyfleoedd addas ar gyfer tyfu bwyd cymunedol a masnachol.	Bro Morgannwg: • Gwaith i fapio mannau cymunedol ar gyfer tyfu bwyd a nodi'r rhwystrau i gyfranogi wedi'i gwblhau • Yr angen am fannau tyfu cymunedol ychwanegol wedi'i asesu • Swm y llysiau a gynhyrchir drwy brosiectau garddwriaethol (tyfu bwyd) yn cynyddu Caerdydd: • Tyfu cymunedol wedi'i ystyried fel rhan o raglen derbyniadau cyfalaf Ystadau Strategol ledled y ddinas • Cwblhau prosiect peilot yn llwyddiannus • Cynllun tyfu cymunedol ar waith • Ariannu a darparu cam nesaf Edible Cardiff (2025-2028)	Bro Morgannwg: **Partneriaeth Bwyd y Fro** Caerdydd: **Cyngor Caerdydd** (drwy'r Strategaeth Fwyd) a **Phartneriaeth Bwyd Caerdydd**
7	**Mannau cyhoeddus hygyrch, cynhwysol a diogel er mwy i bobl allu symud, chwarae a thyfu bwyd**	Parciau cynhwysol a diogel a mannau agored sy'n galluogi pobl i fod yn egnïol	Cydweithio yng Nghaerdydd i ail-ddylunio parciau a mannau agored i sicrhau tegwch rhwng y rhywiau. Cydweithio ym Mro Morgannwg i godi ymwybyddiaeth a mynd i'r afael â chynhwysiant o ran y defnydd o barciau a mannau agored.	Caerdydd: • Cynnal gwaith ymchwil i ddeall beth sy'n sefyllfa dda o ran tegwch rhwng y rhywiau mewn parciau a mannau agored • Cyd-ddylunio parciau a mannau agored gyda phobl ifanc Bro Morgannwg: • Cydweithio ar draws sectorau ar fannau a pharciau diogel gyda ffocws ar fenywod a merched • Dylanwadu ar ddylunio ac ail-ddylunio parciau a mannau agored	Caerdydd: **Dinasoedd Cyfeillgar i Blant Caerdydd** gyda'r tîm Parciau, Chwaraeon Met Caerdydd a Thîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro Bro Morgannwg: **Yr Adran Hamdden a Pharciau** gyda Thîm Byw'n Iach y Fro, Bro Ddiogelach, a'r tîm Adfywio

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain

8	**Mannau cyhoeddus hygyrch, cynhwysol a diogel er mwyn i bobl allu symud, chwarae a thyfu bwyd / Amgylchedd bwyd sy’n cefnogi ac yn galluogi bwyd da i bawb**	Gwella mannau cyhoeddus yn yr awyr agored ar gyfer chwarae a mynediad at fwyd da yn Butetown, Grangetown a Glanyrafon	Cydweithio â chymunedau a phartneriaid, i nodi a gwella mannau cyhoeddus ar gyfer chwarae, a mynediad at fwyd iach fforddiadwy i deuluoedd gyda phlant ifanc fel rhan o’r cynllun peilot PIPYN (Pwysau Iach Plant yng Nghymru).	• Dealltwriaeth gyffredin o’r elfennau lleol a ganlyn
				  • Mannau chwarae
				  • Amgylchedd bwyd
				  • Heriau a galluogwyr
				• Gwella mynediad at fwyd iach
				• Gwella cyfleoedd i chwarae
					Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a’r Fro gyda’r Tîm Deieteg Iechyd Cyhoeddus a Grŵp Cyfeirio PIPYN

9	**Amgylchedd bwyd sy’n cefnogi ac yn galluogi bwyd da i bawb**	Gwella argaeledd bwyd da	Gwella argaeledd bwyd iach a chynaliadwy a gynigir ar draws safleoedd a reolir ar gyfer staff ac ymwelwyr.	Caerdydd: • Adolygiad o’r bwyd sydd ar gael ar hyn o bryd drwy safleoedd a reolir gan Gyngor Caerdydd drwy lens bwyd iach, carbon isel • Archwiliad o gyfleoedd i swyddogaethau arlwyo’r Cyngor wella/rhagori ar y safonau presennol drwy gynyddu’r opsiynau iach wrth leihau carbon Bwrdd Iechyd Prifysgol: • Cynnydd wedi’i wneud yn erbyn gweithredu’r Safonau Bwyta’n Iach ar gyfer bwytai a siopa manwerthu BIP Caerdydd a’r Fro • Mynediad gwell at opsiynau bwyd a diod iach yn safleoedd y Bwrdd Iechyd ar gyfer staff, cleifion ac ymwelwyr	**Cyngor Caerdydd** (drwy’r Strategaeth Fwyd) **BIP Caerdydd a’r Fro**

Lleoliadau Iach

Ein nod: Llunio ein hysgolion, ein gweithleoedd a’n lleoliadau cymunedol gan greu cyfleoedd sy’n galluogi, yn cefnogi ac yn hyrwyddo bwyd da a symud

<table>
<tr><th></th><th>Blaenoriaeth y system</th><th>Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni</th><th>Yr hyn y byddwn yn ei wneud</th><th>Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant</th><th>Pwy fydd yn arwain</th></tr>
<tr><td>10</td><td rowspan="2">Polisïau, strwythurau a chymhellion yn ein lleoliadau i alluogi pobl i symud a chael bwyd da</td><td rowspan="2">Gwneud y mwyaf o botensial y diwrnod ysgol i alluogi plant a phobl ifanc i fod yn egnïol, chwarae chwaraeon, a chael mynediad at fwyd da, ei brofi a dysgu amdano.</td><td>Dod â phartneriaid ynghyd o bob rhan o’r system sy’n chwarae rôl, neu a allai wneud hynny, mewn cefnogi a galluogi ysgolion i gyflawni safonau sylfaenol Cynllun Rhwydwaith Ysgolion Cymru sy’n Hybu Iechyd a Lles (WNHWPS) sy’n ymwneud â bwyd a gweithgaredd corfforol i ymwreiddio dulliau ysgol gyfan o ymdrin â gweithgaredd corfforol a bwyd.</td><td>• Dealltwriaeth a rennir o:
  • Safonau sylfaenol WNHWPS
  • Rôl y rhanddeiliaid presennol ac ehangach
  • Heriau a galluogwyr
  • Cyfleoedd ar draws y system i gefnogi a galluogi ysgolion
• Yr hyn a ddysgir a’r arferion gorau’n cael eu rhannu a’u dathlu ar draws y rhanbarth
• Y cyfleoedd i ymwreiddio’r dull ysgol gyfan o ymdrin â bwyd wedi’u datblygu
• Y cyfleoedd i ymwreiddio’r dull ysgol gyfan o ymdrin â gweithgaredd corfforol wedi’u datblygu</td><td>Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a’r Fro gyda thimau WNHWPS Caerdydd a Bro Morgannwg, Chwaraeon Met Caerdydd, Tîm Byw’n Iach y Fro, timau Addysg, timau Arlwyo Ysgolion, Tîm Deieteg Iechyd Cyhoeddus, Partneriaeth Bwyd y Fro, Partneriaeth Bwyd Caerdydd</td></tr>
<tr><td>11</td><td>Datblygu dealltwriaeth gyffredin o’r ffactorau sy’n effeithio ar amseriad diwrnod mewn ysgol uwchradd gan gynnwys egwyliau cinio a’r effaith ar gyfleoedd ar gyfer bwyd da, symud, chwarae a chwaraeon.</td><td>• Rhannu’r hyn a ddysgwyd ynghylch:
  • Y ffactorau sy’n effeithio ar amseriad y diwrnod mewn ysgolion uwchradd
  • Yr effaith ar gyfleoedd ar gyfer bwyd da a symud
  • Yr heriau a’r galluogwyr
• Nodi a datblygu ffyrdd i wneud y mwyaf o’r cyfleoedd ar gyfer bwyd da a symud drwy gydol y diwrnod ysgol</td><td>Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a’r Fro gyda thimau WNHWPS Caerdydd a Bro Morgannwg, Chwaraeon Met Caerdydd, Tîm Byw’n Iach y Fro, Timau Arlwyo Ysgolion, Timau Addysg, Tîm Deieteg Iechyd Cyhoeddus</td></tr>
</table>

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
12	**Polisïau, strwythurau a chymhellion yn ein lleoliadau i alluogi pobl i symud a chael bwyd da**	Gwneud y mwyaf o botensial y diwrnod ysgol i alluogi plant a phobl ifanc i fod yn egnïol, i chwarae chwaraeon, ac i gael mynediad at fwyd da, ei brofi a dysgu amdano.	Monitro'r nifer sy'n manteisio ar y cynllun Prydau Ysgol am Ddim i holl blant Ysgolion Cynradd a pharhau i weithio gydag ysgolion i gynyddu nifer y plant sy'n cael budd o brydau ysgol am ddim yn ein holl ysgolion cynradd.	Plant ym mhob ysgol gynradd yn parhau i gael y cyfle i gael pryd ysgol am ddim bob diwrnod	Bro Morgannwg: **Big Fresh** gyda Chyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau Caerdydd: Y Gwasanaeth **Arlwyo Addysg** yn gweithio ar y cyd ag ysgolion

13	**Gwybodaeth, sgiliau a hyder y gweithlu i; ddysgu, ymgorffori, cyfeirio a bod yn fodel rôl**	Gwneud y mwyaf o botensial lleoliadau blynyddoedd cynnar i alluogi plant ifanc i fod yn gorfforol egnïol a chael mynediad at fwyd da.	Datblygu dealltwriaeth a rennir o'r adnoddau a'r hyfforddiant sydd ar gael i leoliadau'r blynyddoedd cynnar o ran chwarae, llythrennedd corfforol a bwyd yn cydweithio i leihau dyblygu a chefnogi ymarferwyr y blynyddoedd cynnar.	• Dealltwriaeth o:
				  • Gyfleoedd hyfforddi
				  • Adnoddau
				  • Rôl y rhanddeiliaid presennol a rhanddeiliaid ehangach
				  • Bylchau a nodwyd
				• Yr hyn a ddysgwyd a wedi cael ei rannu
				• Galluogi a chefnogi'r gweithlu
					Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro gyda Chwaraeon Met Caerdydd, Tîm Byw'n Iach y Fro, Tîm Deieteg Iechyd Cyhoeddus, Timau Gofal Plant Bro Morgannwg, Timau Cyn Ysgol Iach a Chynaliadwy Bro Morgannwg, Gwasanaethau Chwarae Plant Caerdydd, y Tîm Cymorth Cynnar, Dechrau'n Deg, Chwarae Cymru

14	**Polisïau, strwythurau a chymhellion yn ein lleoliadau i alluogi pobl i symud a chael bwyd da**	Ailgyflwyno symud i'r diwrnod gwaith.	Datblygu canllawiau polisi i gefnogi sefydliadau i gynyddu cyfleoedd i bobl symud, gwneud gweithgaredd corfforol, a lleihau ymddygiad llonydd yn y gweithle.	• Newidiadau i bolisïau sefydliadau i alluogi a chefnogi pobl i symud • Ymrwymiad sefydliadol i • 'Active Soles' • Rhannu a dathlu'r hyn a ddysgwyd a'r arferion gorau ar draws y rhanbarth	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda Chwaraeon Met Caerdydd, Timau'r Gweithlu a Datblygu Sefydliadol

Pobl Iach

Ein nod: Galluogi cyfleoedd hygyrch a fforddiadwy i bobl gael bwyd da a symud mewn ffordd sy'n deg ac yn gynhwysol i bawb drwy gydol eu hoes

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
15	**Hygyrch a fforddiadwy; gweithgareddau, rhaglenni a gwasanaethau sy'n cefnogi ac yn galluogi pobl i symud a chael bwyd da**	Gwella mynediad i fwyd da	Gweithio drwy Weithgor Diffyg Diogeledd Bwyd y Fro a Gweithgor Tlodi Bwyd Caerdydd i wella mynediad at fwyd a mynd i'r afael ag achosion sylfaenol tlodi yng Nghaerdydd a'r Fro.	Bro Morgannwg: • Cysylltu rhanddeiliaid sy'n gweithio ar ddiffyg diogeledd bwyd • Ymchwilio i'r cyfle ar gyfer modelau prynu cydweithredol ar gyfer prosiectau cymorth bwyd presennol Caerdydd: • Cysylltu rhanddeiliaid sy'n gweithio ar ddiffyg diogeledd bwyd • Y lefelau o ddiffyg diogeledd bwyd fel yr adroddwyd yn Holi Caerdydd yn dechrau lleihau	Bro Morgannwg: **Partneriaeth Bwyd y Fro** Caerdydd: **Partneriaeth Bwyd Caerdydd**
16			Galluogi mynediad at fwyd iach drwy waith hyrwyddo wedi'i dargedu ar y buddion sy'n ymwneud â bwyd, (e.e. Cychwyn Iach) a hyfforddiant ar gyfer pobl broffesiynol a gwirfoddol sy'n gweithio gyda theuluoedd sydd â'r angen mwyaf.	• Mwy o staff/sefydliadau rheng flaen yn cael mynediad at yr adnoddau a'r hyfforddiant Budd-daliadau Bwyd. • Gwybodaeth well a mwy o hyder ymysg y staff rheng flaen o ran rhannu gyda theuluoedd	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda Deieteg Iechyd Cyhoeddus

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
17	**Hygyrch a fforddiadwy; gweithgareddau, rhaglenni a gwasanaethau sy'n cefnogi ac yn galluogi pobl i symud a chael bwyd da**	Cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer sgyrsiau iach i'r eithaf	Archwilio'r cyfleoedd a'r heriau sy'n galluogi'r gweithlu'r blynyddoedd cynnar i; gael 'sgyrsiau iach' â theuluoedd, darparu cymorth a chyfeirio pobl.	• Heriau a galluogwyr wedi'u nodi • Cyfleoedd wedi'u datblygu ar draws y system i fynd i'r afael â nhw • Teuluoedd wedi'u cefnogi a'u cysylltu â chyfleoedd lleol	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda'r gweithlu blynyddoedd cynnar, Tîm Deieteg Iechyd Cyhoeddus, Chwaraeon y Met, Tîm Byw'n Iach y Fro, C3SC a GVS
18		Cysylltiad gwell gan bobl â chyfleoedd hygyrch a fforddiadwy i wneud gweithgaredd corfforol	Creu canolfan adnoddau ganolog gyda manylion yr holl gyfleoedd gweithgaredd corfforol a chwaraeon i gysylltu pobl â nhw.	• Offeryn Darganfod Gweithgaredd wedi'i ddatblygu gan ddefnyddio data agored • Darparwyr gweithgareddau yn ymgysylltu ac yn rhannu eu data • Offeryn darganfod gweithgaredd wedi'i hyrwyddo'n eang ac yn cael ei ddefnyddio • Bylchau'n cael eu nodi a chyfleoedd i fynd i'r afael â'r rhain yn cael eu harchwilio	**Grŵp partneriaeth Symud Mwy** a **Thîm Byw'n Iach y Fro**
19	**Gwybodaeth, sgiliau a hyder y gweithlu a gwirfoddolwyr i; rannu, cefnogi, cyfeirio a bod yn fodel rôl.**	Cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer sgyrsiau iach i'r eithaf.	Cysylltu partneriaid presgripsiynu cymdeithasol, gweithwyr cyswllt a gweithwyr proffesiynol gofal iechyd â gwybodaeth a hyfforddiant ynghylch pwysigrwydd bod yn egnïol a lleihau amser llonydd.	• Ymgysylltu â rhagnodwyr cymdeithasol, cysylltu gweithwyr a gweithwyr proffesiynol gofal iechyd • Hyfforddiant wedi'i ddatblygu gan ddefnyddio gwybodaeth am rwystrau a hwyluswyr • Hyfforddiant wedi'i ddarparu a'i ymwreiddio	**Grŵp Partneriaeth Symud Mwy, Tîm Byw'n Iach y Fro, Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro,** gyda'r Hwb Arloesedd a Chyfathrebu Rhanbarthol, Clystyrau Gofal Sylfaenol, darparwyr presgripsiynau cymdeithasol, C3SC a GVS

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
20	**Gwybodaeth, sgiliau, a hyder ein cymunedau**	Cynyddu'r cymorth i deuluoedd mewn angen	Cynyddu ymgysylltiad â theuluoedd gyda phlant ifanc yn enwedig mewn ardaloedd difreintiedig i; gael mewnwelediad a meithrin gwybodaeth, sgiliau a hyder ynghylch bwyd, symud a chwarae yn ogystal â chysylltu teuluoedd â llwybrau cymorth pellach.	• Teuluoedd yn ymgysylltu ac yn cael eu cefnogi • Teuluoedd wedi'u cyfeirio at lwybrau cymorth eraill	**Tîm Deieteg Iechyd Cyhoeddus, Chwaraeon Met Caerdydd** a **Thîm Byw'n Iach y Fro.**
21	**Normau cymdeithasol, diwylliant a gwerthoedd cymunedol**	Newid arferion cymdeithasol i fod yn fwy egnïol	Ymgymryd â gwaith mewnweledol i ddatblygu ymgyrchoedd cyhoeddus: • Symud ar gyfer merched ifanc • Pwysigrwydd chwarae yn yr awyr agored • Teithio cynaliadwy	• Wedi cael mewnwelediad • Negeseuon o ansawdd da sy'n cael effaith wedi'u datblygu • Ymgyrchoedd wedi'u datblygu a'u lledaenu	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda Grŵp Partneriaeth Symud Mwy, Tîm Byw'n Iach y Fro, Chwarae Cymru, Uned Mewnwelediadau Ymddygiadol y timau Chwarae a Trafnidiaeth Cymru, tîm Trafnidiaeth Bro Morgannwg, tîm Trafnidiaeth Caerdydd
22	**Normau cymdeithasol, diwylliant a gwerthoedd cymunedol**	Lleihau'r rhwystrau i fwydo ar y fron	Cynnal ymchwil â ffocws gyda rhieni i feithrin dealltwriaeth o'r rhwystrau a'r galluogwyr i fwydo ar y fron	• Ymchwil wedi'i gynnal • Argymhellion wedi'u gweithredu	**CAWR (y Ganolfan ar gyfer Ymchwil i Weithgaredd a Llesiant), Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro a Thîm Bwydo Babanod y Bwrdd Iechyd Prifysgol**

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
23	**Normau cymdeithasol, diwylliant a gwerthoedd cymunedol**	Cryfhau asedau cymunedol yn y cymunedau sydd â'r angen mwyaf.	Mabwysiadu dull yn seiliedig ar le sy'n canolbwyntio ar gymunedau a nodwyd a chamau gweithredu wedi'u harwain gan gymuned drwy; Caerdydd a Bro Morgannwg: • Meithrin dealltwriaeth o asedau cymunedol lleol mewn perthynas â bwyd/maeth/tyfu bwyd a symud/chwaraeon/chwarae drwy brosiectau'r Gronfa Ffyniant Gyffredin • Nodi, cefnogi a thyfu arweinwyr cymunedol Caerdydd: • Cysylltu partneriaid sydd â rôl ymgysylltu/datblygu cymunedol i rannu'r hyn a ddysgwyd a dulliau gweithredu • Targedu cymorth/adnoddau/amser swyddogion i helpu asedau cymunedol i gryfhau a thyfu Bro Morgannwg: • Prosiect 'Eich Lle' yn targedu'r ardaloedd mwyaf difreintiedig	• Mewnwelediad cymunedol, gan sicrhau amrywiaeth o leisiau • Dealltwriaeth gyffredin o asedau cymunedol • Ymgysylltiad cymunedol gwell • Cysylltiadau gwell rhwng grwpiau cymunedol a phrosiectau lleol • Cryfhau asedau gan gynyddu cyrhaeddiad cymunedol • Nodi a chefnogi arweinwyr cymunedol • Hwyluso cyfleoedd dysgu a rennir	**C3SC, GVS, Cyngor Caerdydd, Cyngor Bro Morgannwg; (y Tîm Strategaeth a Mewnwelediad a Chymunedau Creadigol), Tîm Byw'n Iach y Fro, Chwaraeon Met Caerdydd, Partneriaeth Bwyd y Fro, Grŵp Llywio 'Eich Lle'**

Arwain a Galluogi Newid

Ein nod: Galluogi newid ar draws y system drwy arweinyddiaeth, creu polisïau sy'n galluogi, datblygu capasiti a thargedu cymorth i gyd-fynd ag anghenion pobl a chymunedau

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
24	Arweinyddiaeth a chreu polisïau sy'n galluogi	Galluogi arweinyddiaeth strategol	Cryfhau trefniadau llywodraethu er mwyn gwella cysylltedd y system; rhyddhau a galluogi newid	• Trefniadau llywodraethu wedi'u hadolygu a'u cryfhau • Cynnydd, dysgu a llwyddiant yn cael eu rhannu a'u dathlu'n eang • Newid y system drwy nodi a datrys y rhwystrau	Grŵp Arweinyddiaeth a Galluogi Newid (Caerdydd)
25		Perchnogaeth a rennir	Ymgorffori camau gweithredu Bwyd Da a Symud mewn cynlluniau corfforaethol.	• Camau gweithredu wedi'u hymgorffori mewn fframweithiau cynllunio, cynlluniau corfforaethol a chynlluniau gwaith • Perchnogaeth wedi'i rhannu a chamau gweithredu wedi'u datblygu	Grŵp Arweinyddiaeth a Galluogi Newid (Caerdydd) Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro)
26		Bwyd Da a Symud ym mhob polisi	Sicrhau bod Bwyd Da a Symud yn cyd-fynd â chynlluniau strategol, polisïau a rhaglenni gwaith eraill.	• Arolwg wedi'i gynnal o'r cynlluniau strategol a'r polisïau • Cyfleoedd i wneud y mwyaf o ysgogwyr i newid drwy alinio polisïau wedi'u nodi a'u datblygu	Grŵp Arweinyddiaeth a Galluogi Newid (Caerdydd) Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro)

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
27	**Datblygu capasiti yn y system**	Sicrhau bod ffyrdd o weithio yn bwrw gwreiddiau	Datblygu a darparu rhaglen o hyfforddiant ar arweinyddiaeth systemau ar draws y rhwydwaith o bartneriaid.	• Ymgysylltiad ar draws y system mewn cyfleoedd dysgu • Mwy o wybodaeth a hyder ynghylch meddwl drwy systemau • Mwy o gysylltedd ar draws y system a rhannu'r hyn a ddysgwyd gan sicrhau bod amrywiaeth o leisiau'n cael eu clywed • Arweinyddiaeth wasgaredig	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro)
28		Llunio'r negeseuon cywir	Datblygu, rhannu a defnyddio iaith gyson ar gyfer cyfathrebu a disgrifio'r rhaglen Bwyd Da a Symud.	• Hyfforddiant ar fframio ac iaith wedi'i ddarparu • Dogfen ganllaw wedi'i datblygu • Astudiaethau achos a straeon wedi'u datblygu a'u mabwysiadu	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro)
29		Gwneud y gorau o adnoddau presennol ac adnoddau'r dyfodol	Ymchwilio i gyfleoedd i ddatblygu dulliau cynaliadwy o ddefnyddio cyllid presennol ochr yn ochr â chwilio am gyfleoedd cyllido ychwanegol a fydd yn arwain at newid y system.	• Cyfleoedd i ailddylunio cyllid grant ar draws sectorau wedi cael eu harchwilio • Adnoddau wedi'u crynhoi ar draws sectorau er mwyn rhannu a lleihau dyblygu • Ffynonellau cyllido newydd wedi'u canfod	**Grŵp Arweinyddiaeth a Galluogi Newid (Caerdydd) a'r Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro)**

	Blaenoriaeth y system	Y newid yr ydym yn ceisio ei gyflawni	Yr hyn y byddwn yn ei wneud	Beth fydd yn cael ei ystyried yn llwyddiant	Pwy fydd yn arwain
30	**Targedu cymorth i gyd-fynd ag anghenion pobl a chymunedau**	Gwneud penderfyniadau ar sail data	Datblygu dealltwriaeth gyffredin a naratif ar ddata, mewnwelediad ac effaith	• Data a mewnwelediad presennol wedi'u casglu; llywio'r cyfeiriad • Gwybodaeth am y ffordd y mae'r system yn newid a'r effaith ar Fwyd Da a Symud wedi'i chasglu a'i rhannu.	**Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro** gyda Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro) Grŵp **Arweinyddiaeth a Galluogi Newid (Caerdydd)**
31	**Dylanwadu ar newidiadau i'r system ehangach a'u hyrwyddo**	Dylanwadu y tu hwnt i Gaerdydd a Bro Morgannwg	Chwilio am gyfleoedd i ddylanwadu ar ac eirioli dros newid ehangach i'r system wrth gefnogi gweithredu'n lleol.	• Dylanwad ar bolisi a deddfwriaeth	**Grŵp Arweinyddiaeth a Galluogi Newid (Caerdydd) Grŵp Gweithredu Bwyd Da a Symud (Caerdydd a'r Fro)**

Bwyd Da a Symud

Bwyd Da a Symud: Cynllun Gweithredu i Gaerdydd a Bro Morgannwg (2024-2026)

Llunio'r lleoedd yr ydym yn **byw**, yn **gweithio** ac yn **chwarae** ynddynt.

(V2-02/12/24)